

I overensstemmelse med den gældende lov er kravet i stk. 1, nr. 2 om uafhængighed og forvaltning af skolens midler en tydeliggørelse af, hvad der kræves, for at en af loven omfattet skole opfylder det allerede gældende krav om at være en selvejende institution. Dette krav skal skolen løbende opfylde for at være omfattet af loven og modtage statstilskud i henhold til denne.

At skolen skal være uafhængig betyder, at den skal indrette sin virksomhed alene med henblik på at varetage skolens egne interesser til gavn for eleverne, og at den ikke må indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefrakommende interesser. Skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, selskaber, foreninger m.fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Institutionens midler må alene bruges til gavn for den aktivitet, som skolen i henhold til vedtægten må udføre, og midlerne skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i gældende lovs § 20, stk. 4.

I bemærkningerne til lovforslag nr. 268, fremsat i Folketinget den 8. maj 1996 (senere lov nr. 506 af 12. juni 1996 om ændring af lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Godkendelse, tilskud og bestemmelser om visse skoler)) gives i de almindelige bemærkningerne en nærmere beskrivelse af, hvornår der foreligger situationer, der er i strid med kravet om at være en uafhængig selvejende institution. Der henvises derfor til disse bemærkninger, især for så vidt angår en afhængighed i form af såkaldte skolekoncerner. Også andre eksempler på overtrædelse af uafhængighedskravet kan komme på tale fx i forhold til enkelte personer, foreninger m.v. Det kan forekomme, at en skole har en så tæt tilknytning til en forening eller anden organisation (evt. en person), der har været initiativtager til at oprette skolen, at skolen lader sig styre af denne forening og fremmer denne forenings interesser på bekostning af skolens interesser, fx ved at skaffe foreningen m.v. økonomisk fordelagtige aftaler, som for skolen er urimelige (økonomiske), eller foreningen benytter skolens faciliteter vederlagsfrit. Et andet eksempel kan være, at skolen afholder udgifter for en forening, person m.v. for udgifter, som skolen ellers ikke ville have påtaget sig, fx indkøb af bøger, materiale og varer, som foreningen benytter, afholder foreningens telefonudgifter og i øvrigt betaler for foreningens aktiviteter.

Det er ikke med forslaget tanken at forhindre et gensidigt samarbejde med andre uafhængige uddannelsesinstitutioner. Samarbejdet må blot ikke gå så vidt, at et fælles mål overskygger den enkelte institutions interesse i at arbejde for udvikling og økonomisk konsolidering af skolen som en selvstændig enhed.

Hvis skolen ikke opfylder uafhængighedskravet, kan skolen ikke modtage tilskud efter denne lov. Bestemmelserne i forslagets §§ 46 og 47 finder i så fald anvendelse. Ministeriet kan, jf. forslagets § 52, indkalde oplysninger med henblik på undersøgelse af, om lovens betingelser er opfyldt, herunder lovens krav om uafhængighed.

I overensstemmelse med gældende lov foreslås, at der gives undervisningsministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om de betingelser, som skoler skal opfylde for at kunne blive godkendt til tilskud i henhold til loven. De gældende regler findes i Bekendtgørelse nr. 622 af 14. juli 1997 om tilskud m.v. til folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (tilskudsbekendtgørelsen). Det drejer sig dels om selve ansøgningsproceduren og de gældende frister, dels om udfyldende indholdsmæssige bestemmelser, herunder et sæt standardvedtægter, der angiver rammerne for, hvad ministeriet umiddelbart vil godkende. Egentlige fravigelser fra standardvedtægterne vil kun kunne godkendes i særlige tilfælde, hvor det findes velbegrunder.

Ved lov nr. 506 af 12. juni 1996 blev der i ikrafttrædelsesbestemmelsen fastsat en frist for indsendelse af vedtægtsforslag fra skoler, som ønsker at blive godkendt i henhold til loven. Fristen blev fastsat til 12 måneder. Det foreslås, at 12 månedersfristen opretholdes i selve lovteksten.

Inden 12 måneder før skolevirksomhedens start skal skolen indsende oplysninger om den selvejende institutions styrings- og organisationsmæssige forhold. Senest 8 måneder før skal skolen indsende en beskrivelse af skolens lokaler og arealer samt etablerings- og driftsbudget. Umiddelbart før starten skal indsendes dokumentation for, at lokalerne er godkendt af brand-, bygnings- og sundhedsmyndigheder m.v. I tilskudsbekendtgørelsen er der hjemmel for ministeren til at fravige fristen på 8 måneder for indsendelse af bygningsmæssige og økonomiske oplysninger. Denne regel forventes videreført.

Skoler, der - uden at være omfattet af forslagets § 48 - ikke opfylder tilskudsbetingelserne i 1 finansår, vil ikke være omfattet af 12 måneders fristen for at kunne søge om tilskud igen. Under forudsætning af at skolerne opfylder lovens betingelser, vil tilskuddet blive ydet efter bestemmelserne i kapitel 3.